

מה בקשר 38: סיפור שלנו – סיפור שלהם

העשרים והשלושים של המאה הקודמת. סיפור השואה וניצוליה בשבועון **לאשה**, בישראל של שנות החמישים, הוא המפגש המעניין הבא, שאילו לוקחת אותנו שרון גבע. ואילו יגאל בן-נון דן במתקפה התקשורתית של ישראל על מרוקו, על רקע סיפור טביעתה של אניית המעפילים "אגוז", שסופר, כמובן, בצורה שונה – פה ושם... עירית זאבי מחזירה אותנו לסיפור המלחמה הלפני אחרונה, זו של "לבנון השנייה", וביטוייה הפטריוטיים בפרסומת.

המאמרים הבאים עוסקים בתקופת בראשית של העיתונות העברית המודרנית באירופה של המאה התשע-עשרה. משה פלאי מוסיף נדבך לעבודתו זה שנים רבות על תולדות עיתונות ההשכלה. הפעם הוא עוסק ב**כרם חמד**, שלו מוקדש ספרו הבא. גדעון קויץ מציג את משנתו התקשורתית של מבושר הציונות, ר' יהודה אלקלעי, ואת יישומה בפעילותו המדינית. דוד טל מספר על חלוצי הרפורטז'ה העברית שכתבו (לא תמיד) "מן השטח".

לבסוף באים מאמרים המוקדשים לדמויות בולטות, שחלקן כמעט נשכחו, בעולם העיתונות היהודי והעברי. נורית גוברין כותבת על בן-ציון כ"ץ, אחד העיתונאים החשובים והמחדשים בעיתונות העברית באירופה ובארץ ישראל במחצית הראשונה של המאה העשרים. נתן כהן מספר על כ"ץ כעיתונאי אידיש באירופה. שמואל בונים מעלה דמות ענק של עיתונות האידיש באירופה, ש"י יצקן, באמצעות מדור השידוכים בהיינט הפריסאי שלו. אהוד מנור עוסק בלואיס מילר ובעיתונות האידיש בארצות הברית. בגיליון הבא נמשיך לעסוק בדמויות בולטות אלה ובאחרות בתולדות העיתונות העברית והיהודית. במדור **קשר לתיעוד** ניתנת זכות העדות לראובן גפני, עורך כתב העת ההיסטורי המקורי **עת-מול**, שחגג את הופעת גיליון המאתיים שלו. כן ירבו. גם שאר המדורים הקבועים נמצאים עמנו בגיליון זה.

בגיליון הבא תוקדש חטיבה מרכזית למאה שנותיה של תל-אביב וליחסיה עם התקשורת. אנו מזמינים רעיונות והצעות לחטיבה זו מקוראינו. בינתיים נאחל לקוראים, כרגיל, קריאה נעימה ומועילה.

גדעון קויץ

הסיפור העיתונאי חוצה לעתים קרובות גבולות, אך נתון תמיד למכבש עיצוב (ופרשנות) בתוך מערכת תרבות לוקלית, פרטית או ציבורית-לאומית. סיפור סיפורים הוא, בלשונו של יצחק רועה, יקרנו, מהותה של הכתיבה העיתונאית. אפשר לשמוע ולקרוא סיפור שלנו שאנחנו מספרים וסיפור של אחרים שאחרים מספרים, אך גם סיפור שלנו שאחרים מספרים, וסיפור של אחרים שאנחנו מספרים. וכמובן, חשוב גם למי מספרים כל אחד מהסיפורים הללו – לעצמנו, או לאחרים... החטיבה הפותחת גיליון זה מנסה לעסוק בסיפורים עיתונאיים אקטואליים ובכאלה מן ההיסטוריה הרחוקה יותר.

הלל נוסק השתתף במחקר בין-לאומי שהשווה את הטיפול בפרשת "הקריקטורות של מוחמד", שהפכה למסמן אפנתי של המאבק על חופש הביטוי, ועסק בביטוי שניתן לסיפור העיתונאי הפיקנטים הזה באמצעי התקשורת בישראל. מסקנתו מובאת בכותרת מאמרו: מדובר בסיפור ידוע, אבל לא "שלנו". ניסינו לתרום להזדגמת הבעיה בהדפסת יצירתה של יהודית אייל, "קריקטורה של משה", בשער גיליון זה, ונמתין לתגובות, אם יהיו...

ולעומת הטאבו המוסלמי – הטאבו שלנו: הגרעין. גילוייו של מרדכי ואנונו גם הם סיפור ידוע, אבל במקרה זה בהחלט שלנו, שהיווה סיבה לצנזורה, לחטיפה דרמטית, לענישה לדוגמה... כל המרכיבים של סיפור עיתונאי טוב, שמלאכתו נעשתה הפעם בידי אחרים: **הסנדיי טיימס**. יואל כהן בודק, בין השאר, כיצד טיפל העיתון הבריטי בגיבור הסקופ שלו ואם תמך בו דיו. גם סיפור מחלתו של ראש הממשלה לשעבר אריק שרון הפך זה כבר לסיפור-על המעצב את חיינו הפוליטיים מאז ועד היום, כולל הבחירות האחרונות. יובל קרניאל ועמית לביא-דינור מוצאים בו הוכחה לכך שכללי הסיפור ומאפיינייה המקובלים של ה"עיתונות הצהובה" נקלטו היטב בעולמם המצטמק של היומנים הישראליים, כולל ההנגדה לעיתונות "איכותית". ואילו ברוך לשם מציע מודל "אמריקני" לבחינת השפעת השימוש באינטרנט במערכת הבחירות האחרונה. מיכאל אגפוב עוסק בטיפול ב"שאלה הארץ-ישראלית" בעיתונות הסובייטית בשנות